

Sygn. akt VIII GC 100/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Jacek Wojtycki

Protokolant: sekr. sąd. Anna Kafara

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2022 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...)

przeciwko: (...) we W. o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 174 750 zł (sto siedemdziesiąt cztery tysiące siedemset pięćdziesiąt złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- a) 30 750 zł od dnia 15.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- a) 19 750 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- b) 4 500 zł od dnia 24.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- c) 5 250 zł od dnia 24.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- d) 5 250 zł od dnia 25.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- e) 6 750 zł od dnia 25.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- f) 5 000 zł od dnia 28.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- g) 5 250 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- h) 5 250 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- i) 5 000 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- j) 5 500 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- k) 14 000 zł od dnia 7.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- l) 16 750 zł od dnia 11.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- m) 9 500 zł od dnia 19.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- n) 30 250 zł od dnia 22.08.2020 r. do dnia zapłaty,

o) 6.000 zł od dnia 1.10.2020 r. do dnia zapłaty.

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie ; 3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7524, 19 zł (siedem tysięcy pięćset dwadzieścia cztery złote 19/100 groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt VIII GC 100/21

UZASADNIENIE

Powód (...) domagał się zasądzenia od pozwanego PHU (...) - spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W. kwoty 393.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot:

- p) 61.500 zł od dnia 15.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- q) 39.500 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- r) 9.000 zł od dnia 24.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- s) 10.500 zł od dnia 24.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- t) 10.500 zł od dnia 25.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- u) 13.500 zł od dnia 25.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- v) 10.000 zł od dnia 28.07.2020 r. do dnia zapłaty,
- w) 10.500 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- x) 10.500 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- y) 10.000 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- z) 11.000 zł od dnia 4.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- aa) 28.000 zł od dnia 7.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- bb) 33.500 zł od dnia 11.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- cc) 19.000 zł od dnia 19.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- dd) 60.500 zł od dnia 22.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- ee) 50.000 zł od dnia 18.08.2020 r. do dnia zapłaty,
- ff) 6.000 zł od dnia 1.10.2020 r. do dnia zapłaty.

Ponadto powód domagał się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że dnia 17 lipca 2019 r. ogłosił przetarg nieograniczony w przedmiocie: „Odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie miasta B., w sektorach od I do IX, w okresie od 1.1.2020 r. do 31.12.2023 r.”. Oferta pozwanego została wybrana jako najkorzystniejsza dla II, IV oraz V Sektora. W związku z powyższym strony w dniu 2 marca 2020 r. zawarły umowę nr (...), na mocy której pozwany zobowiązał się do wykonywania usługi odbierania odpadów komunalnych z sektorów II, IV i V, na warunkach określonych w umowie. Umowa była zmieniona aneksem nr (...) z 15 maja 2020 r. i aneksem nr (...) z 15 maja 2020 r., a następnie została rozwiązana porozumieniem z 22 lipca 2020

r. w zakresie, w jakim obejmowała usługi na obszarze sektora IV. Umowa przewidywała kary umowne za brak spełnienia przez wykonawcę obowiązków z niej wynikających. W § 14 ust. 1 pkt 12 umowy przewidziano kary umowne za brak ważenia pojazdów zgodnie z postanowieniami rozdziału IX ust. 11 OPZ, w wysokości 500 zł za każdy stwierdzony przez zamawiającego przypadek. W § 14 ust. 1 pkt 13 umowy przewidziano kary umowne za nieprzekazanie dokumentów w terminach wskazanych w rozdziale IX ust. 12 OPZ w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki. W rozdziale IX ust. 12 OPZ wykonawca zobowiązał się do przekazania do dnia 31 marca 2020 r. dokumentów zawierających dane o masie własnej pojazdu oraz o dopuszczalnej masie całkowitej każdego zgłaszanego do realizacji pojazdu. W przypadku pojazdów nowych lub pojazdów testowych obowiązek miał być wykonany najpóźniej przed dniem rozpoczęcia pracy pojazdu w ramach umowy. W § 14 ust. 1 pkt 25 umowy przewidziano kary umowne za nieumieszczenie lub niezaktualizowanie harmonogramu odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na stronie internetowej wykonawcy, w wysokości 100 zł za każdy dzień zwłoki. Wykonawca, zgodnie z rozdziałem V ust. 6 OPZ, był zobowiązany umieścić w terminie 14 dni przed rozpoczęciem umowy harmonogram na własnej stronie internetowej i eksponować go przez cały czas, na jaki został przygotowany. W trakcie realizacji umowy powód stwierdził nieprawidłowości w realizacji kontraktu przez pozwanego, w związku z czym obciążył go karami określonymi w § 14 ust. 1 pkt 12, 13 i 25 umowy na łączną kwotę 393.500 zł. Pozwany pismem z dnia 1 kwietnia 2020 r. miał potwierdzić, że nie wywiązał się z obowiązku zamontowania i zalegalizowania wagi najazdowej na terenie docelowej bazy magazynowo-transportowej, podając, że było to niemożliwe z uwagi na wybuch pandemii i wskazał, że waga zostanie zamontowana i zalegalizowana nie później niż 30 kwietnia 2020 r. Pozwany twierdził również, że harmonogramy zostały udostępnione na jego stronie internetowej. Powód wezwał pozwanego w piśmie z 9 kwietnia 2020 r. do potwierdzenia wpływu okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19 na należyte wykonanie umowy. W dniu 14 kwietnia 2020 r. (14 dni po rozpoczęciu obowiązywania umowy) przedstawiciel powoda poinformował o braku harmonogramów odbioru odpadów na stronie internetowej pozwanego oraz wezwał do niezwłocznego uzupełnienia braków. W dniu 21 kwietnia 2020 r. powód otrzymał wiadomość SMS od M. K., że harmonogramy zostały umieszczone na stronie internetowej pozwanego, co przeczy stanowisku pozwanego, iż harmonogramy zostały umieszczone na jego stronie internetowej przed tą datą. Powód po raz kolejny wzywał pozwanego o wykazanie działań, w tym wystąpień do innych firm, celem montażu i legalizacji wagi najazdowej. Pozwany w piśmie z 13 maja 2020 r. poinformował, że montaż wagi z uwagi na konieczność jej legalizacji był niemożliwy, gdyż kontrahent zrezygnował z wykonania tej usługi z powodu pandemii. Powód kolejnym pismem podpisanym przez Zastępcę Prezydenta B., wezwał pozwanego do zalegalizowania wagi w terminie 5 dni roboczych oraz do przekazywania danych o wagach pojazdów w czasie rzeczywistym poprzez wprowadzenie danych bezpośrednio do systemu (...). W dniu 9 czerwca 2020 r. strony spisały protokół z realizacji umowy, w którym stwierdzono, że waga najazdowa nie została zamontowana. W związku z powyższym powód zaczął obciążać pozwanego karami umownymi stosownie do § 14 ust. 1 pkt 12 umowy.

Pozwany w odpowiedzi na pozew (k.456 - 482 akt) domagał się oddalenia powództwa w całości, a ewentualnie o zmiarkowanie zasądzonej kary umownej z powodu ich rażącego wygórowania. W uzasadnieniu pozwany zarzucił, że powód nie poniósł żadnej szkody w następstwie zarzucanych pozwanemu uchybień w realizacji umowy (...). Pozwany podniósł, że z treści art. 484 § 1 kc wprost wynika, że dla powstania roszczenia o zapłatę kary umownej indyferentna jest jedynie wysokość szkody, nie zaś sam fakt jej wystąpienia, przy czym to na powodzie spoczywa ciężar dowodu poniesienia szkody. Zdaniem pozwanego, dochodzone przez powoda roszczenie jest niezasadne, gdyż wynika z okoliczności, za które pozwany nie ponosi odpowiedzialności. Pozwany argumentował, że to działające na jego zlecenie podmioty, zajmujące się profesjonalnie wykonywaniem wag najazdowych, nie były w stanie, ze względu na pandemię Covid-19 i związane z nią zachwianie łańcuchów dostaw materiałów i sprzętu specjalistycznego potrzebnego do montażu wagi, zrealizować powierzonego im zlecenia do 20 lipca 2020 r. Brak ważenia pojazdów był przy tym naturalną konsekwencją niemożności uruchomienia wagi. Pozwany podkreślił, że powód był na bieżąco informowany przez niego o wszystkich okolicznościach związanych z wykonaniem wagi. Nadto, pozwany podał, że eksponował na swojej stronie internetowej dostępnej pod adresem (...) w zakładce „harmonogramy” harmonogramy dla wszystkich trzech sektorów. Z harmonogramem dla każdego z sektorów zainteresowany mieszkaniec mógł się zapoznać pobierając ów harmonogram z tej strony. Harmonogramy te były równocześnie umieszczone na stronie internetowej powoda (...) pod banerem „harmonogram”. W związku z powyższym nie spełniła się – według pozwanego – przesłanka z § 14 ust. 1 pkt 25 umowy stron. Pozwany zarzucił również, że powód przerobił datę wskazaną w Opisie

Przedmiotu Zamówienia – w części dotyczącej obowiązku przekazania dokumentów zawierających dane o masie własnej pojazdu oraz dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu, z „do 31 grudnia 2019 r.” na 31 marca 2020 r. Pozwany zauważył, że w Opisie Przedmiotu Zamówienia znajdują się wprawdzie postanowienia, które przewidują modyfikację niektórych terminów tam określonych do terminu zawarcia umowy, w przypadku postanowienia zawartego w pkt IX 12 takiej możliwości jednak nie przewidziano. Powód za zgodą pozwanego dostosował terminy przewidziane we wzorze umowy do terminu jej zawarcia, nie uczynił tego jednak w treści OPZ. W tej sytuacji, obowiązek przekazania dowodów rejestracyjnych utrzymał - zdaniem pozwanego - moc, ale z wyłączeniem niemożliwego do zachowania pierwotnie przewidzianego terminu. W efekcie, termin przekazania dowodów rejestracyjnych przestał istnieć, a kara umowna przewidziana w § 14 ust. 1 pkt. 13 umowy (...) zdezaktualizowała się, stała się niemożliwa do zastosowania. Na koniec pozwany zarzucił, że nie wyrządził powodowi jakiegokolwiek szkody w związku z nieważeniem w czerwcu i lipcu 2020 r. pojazdów, w związku z czym naliczona kara umowna w kwocie 337 500 zł, jest jego zdaniem, w oczywisty sposób rażąco wygórowana. Zarówno ze względu na wysokość potencjalnej szkody, ale i dysproporcję w stosunku do wynagrodzenia. W opinii pozwanego, akceptowalną byłaby kwota na poziomie 500 zł dziennie, czyli łącznie 17 500 zł za okres od 4 czerwca do 20 lipca 2020 r. Odnośnie kary umownej za brak harmonogramów odbioru odpadów na stronie internetowej, pozwany uznał, że zasadna, pod zmiarkowaniu, byłaby kara na poziomie 10 zł dziennie, czyli łącznie nie wyższa niż 600 zł za okres od 1 do 20 kwietnia 2020 r. Wreszcie, zdaniem pozwanego, żadnego znaczenia praktycznego nie miała dla niego informacja o masie własnej pojazdów pozwanego i całkowitej ich ładowności. Akceptowalną w tym przypadku kara umowna, powinna według pozwanego, wynosić kwotę 10 zł dziennie.

Powód w replice na odpowiedź na pozew (k.692 – 713 akt) podtrzymał wnioski i twierdzenia zawarte w pozwie. Powód wskazał, że łączna rzeczywista strata, którą poniósł w okresie od 1 do 30 września 2021 r. w zakresie transportu i odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych w sektorach II, IV i V wyniosła 3 419 432,60 zł, zaś rzeczywisty wydatek poniesiony na rzecz umowy wykonawczej w okresie od 15 lutego do 30 września 2021 r. wyniósł 2 353 260,53 zł, łącznie 5 772 693,13 zł.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany od prawie dwudziestu lat współpracuje z wieloma gminami w różnych częściach Polski w zakresie odbioru odpadów.

Okoliczność bezsporna, a ponadto: informacja o przedsiębiorstwie pozwanego umieszczona pod adresem: (...), informacja odpowiadająca odpisowi pełnemu z rejestru przedsiębiorców pozwanego, k. 485 – 497 akt.

W dniu 17 lipca 2019 r. powód ogłosił przetarg nieograniczony w przedmiocie: „Odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie miasta B., w sektorach od I do IX w okresie od 1.1.2020 r. do dnia 31.12.2023 r.”. Oferta złożona przez pozwanego została wybrana jako najkorzystniejsza dla II, IV oraz V Sektora.

Okoliczności bezsporne, a ponadto dowód: ogłoszenie o zamówieniu z dnia 17 lipca 2019r. - k. 68 - 84 akt, informacja z dnia 21 stycznia 2020r. o wyborze najkorzystniejszej oferty - k. 86-87 akt.

W dniu 2 marca 2020 r. strony zawarły umowę nr (...), na mocy której pozwany na zlecenie powoda zobowiązał się do wykonywania usługi odbierania odpadów komunalnych od właścicieli wszystkich nieruchomości z sektorów II, IV, V, na warunkach określonych w umowie.

Treść umowy określały: Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia, Opis Przedmiotu Zamówienia wraz z załącznikami oraz Oferta Wykonawcy wraz z załącznikami (§ 2 umowy).

W § 6 ust. 2 umowy pozwany zobowiązał się do opracowania projektu Harmonogramu odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych i nieruchomości niezamieszkałych, projektu harmonogramu zbiorczego, projektu

harmonogramu mycia pojemników oraz projektu harmonogramu odbioru leków i przedłożenia ich powodowi w formie elektronicznej do akceptacji w terminie nie później niż do 9 marca 2020 r.

Strony postanowiły, że rozpoczęcie usługi odbioru odpadów komunalnych nastąpi dnia 1 kwietnia 2020 r. Umowa zawarta została do dnia 31 grudnia 2023 r. (§ 10 umowy).

Strony ustaliły, że należne pozwanemu wynagrodzenie z tytułu wykonywania wszystkich obowiązków objętych przedmiotem umowy obliczane będzie jako iloczyn podanej przez wykonawcę w ofercie ceny jednostkowej brutto za 1 tonę (Mg) i ilości ton (Mg) odpadów komunalnych odebranych i dostarczonych w trakcie obowiązywania umowy do(...) ((...)). Strony uzgodniły, że wynagrodzenie, o którym mowa w okresie podanym w § 10 umowy, nie przekroczy 66 576 969,62 zł brutto (§ 11 umowy).

W § 14 umowy wskazano, że pozwany zapłaci powodowi kary umowne m.in. za:

- brak ważenia pojazdów zgodnie z postanowieniami rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, w wysokości 500 zł za każdy stwierdzony przez powoda przypadek (pkt. 12),
- nieprzekazanie dokumentów w terminach wskazanych w rozdziale IX ust. 12 Opisu Przedmiotu Zamówienia, w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki (pkt. 13 umowy),
- nieumieszczenie lub nieaktualizowanie harmonogramu odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na stronie internetowej powoda, w wysokości 100 zł za każdy dzień zwłoki (pkt. 25).

Kary, o których mowa w § 14 ust. 1 pkt 2-47 umowy będą potrącane z wynagrodzenia powoda (§ 14 ust. 3 umowy).

Każda zmiana warunków określonych w umowie mogła nastąpić za zgodą obu stron wyrażoną na piśmie w formie aneksu do umowy (§ 16 ust. 4 umowy).

W rozdziale V ust. 1 Opisu Przedmiotu Zamówienia pozwany zobowiązał się do opracowania, na podstawie informacji przekazanych przez powoda, zawartych w załączniku nr 6, przy uwzględnieniu postanowień Regulaminu oraz Uchwały, projektu Harmonogramu odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych i nieruchomości niezamieszkałych i przedłożenia go powodowi w formie elektronicznej do akceptacji w terminie nie później niż do 9 marca 2020 r. Harmonogram miał zostać sformułowany w sposób przejrzysty, zawierać dane kontaktowe wykonawcy wraz z godzinami pracy, logotypy zamawiającego, dane kontaktowe wraz z adresami i godzinami otwarcia miejskich (...), określać sektor, adres nieruchomości oraz terminy odbioru odpadów (wyszczególnione w dniach i miesiącach).

W rozdziale V ust. 6 Opisu Przedmiotu Zamówienia wykonawca zobowiązał się do informowania mieszkańców o terminach odbioru odpadów komunalnych oraz o wszelkich zmianach w tym zakresie poprzez dystrybucję wśród właścicieli nieruchomości przygotowanego przez siebie, w formie papierowej, harmonogramu, po jednym egzemplarzu dla każdego właściciela bądź zarządzającego nieruchomością zamieszkałą i niezamieszkałą. Wykonawca na własny koszt zobowiązał się doręczyć właścicielom nieruchomości zatwierdzony przez zamawiającego harmonogram w formie papierowej, najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia umowy, przed dniem 1 stycznia 2021 r., przed dniem 1 stycznia 2022 r., przed dniem 1 stycznia 2023 r. Doręczenie, o którym mowa powyżej, może polegać na własnej dystrybucji wykonawcy lub przesłaniu listu zwykłego za pomocą wybranego przez siebie operatora pocztowego.

W rozdziale IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia wskazano, że pozwany zobowiązany jest do ważenia pojazdów, na wadze najazdowej zamontowanej na terenie własnej bazy transportowej, wykorzystywanych w ramach realizacji niniejszej umowy przy każdorazowym wyjeździe pojazdu w trasę oraz przekazywania danych o wagach tych pojazdów w czasie rzeczywistym poprzez wprowadzanie danych bezpośrednio do swojego systemu (...) oraz umożliwienia pobrania danych do systemu (...) powoda lub poprzez system informatyczny powoda. Zamawiający powód dopuścił wyjazd pojazdu realizującego usługę w ramach przedmiotowej umowy w sytuacji wystąpienia awarii wagi najazdowej, znajdującej się na terenie własnej bazy transportowej wyłącznie w przypadku, gdy wykonawca zgłosi ten fakt

powodowi poprzez jego system informatyczny, nie później niż w terminie dwóch godzin od momentu nastąpienia awarii z podaniem jej przyczyn. Następnie w terminie 5 dni roboczych od przekazanego zgłoszenia pozwany zobowiązany był do przekazania dokumentów potwierdzających wystąpienie awarii oraz jej usunięcie, a także do zgłoszenia poprzez system informatyczny powoda, terminu usunięcia awarii i powrotu do ważenia pojazdów realizujących usługę w ramach przedmiotowej umowy.

W rozdziale IX ust. 12 Opisu Przedmiotu Zamówienia wskazano, że pozwany zobowiązany jest do przekazania do dnia 31 grudnia 2019 r. (następnie datę tę przekreślono i wskazano datę 31 marca 2020 r.) dokumentów zawierających dane o masie własnej pojazdu oraz dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu każdego zgłoszonego do realizacji umowy pojazdu. Przedmiotowe dane pozwany będzie przekazywał także w przypadku nowych pojazdów lub pojazdów testowych nie później niż na 1 dzień roboczy przed dniem rozpoczęcia pracy pojazdu w ramach realizacji przedmiotowej umowy.

Pozwany zobowiązał się wdrożyć do dnia 31 marca 2020 r. system (...) umożliwiający elektroniczne ewidencjonowanie czynności odbioru, transportu oraz wyładunku odpadów komunalnych (rozdział X Opisu Przedmiotu Zamówienia).

dowód: umowa z dnia 2 marca 2020 r. nr (...), k. 89 - 103 akt, Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia, k. 105 - 120 akt, Opis Przedmiotu Zamówienia, k. 121 - 152 akt, 522 – 553 akt.

W piśmie z dnia 1 kwietnia 2020 r. pozwany przyznał, że ma problemy z terminowym wykonaniem obowiązków wynikających z przedmiotowej umowy, jako przyczynę wskazując pandemię wywołaną rozprzestrzenieniem się koronawirusa Covid -19 i związane z tym globalne utrudnienia w prowadzeniu działalności gospodarczej. Pozwany zwrócił uwagę na ograniczenia w działalności przedsiębiorstw, z którymi współpracuje, w tym problem dostępności produktów, komponentów, materiałów i urządzeń potrzebnych do wykonania przyjętych zleceń i dostaw wytworzonych dla pozwanego produktów (np. pojemników na śmieci). Pozwany zwrócił się do powoda o zmianę postanowień umownych poprzez wyznaczenie nowych, nieodległych, terminów wykonania obowiązków.

W odpowiedzi na powyższe powód wezwał pozwanego do przedstawienia oświadczeń/dokumentów potwierdzających wskazywane przez pozwanego okoliczności związane z wystąpieniem Covid -19 i ich wpływem na należyte wykonanie łączącej strony umowy.

dowód: pismo pozwanego do powoda z dnia 1 kwietnia 2020 r., k. 162 - 166 akt, pismo powoda do pozwanego z dnia 9 kwietnia 2020 r. , k. 168 akt.

Powód zwracał pozwanemu uwagę na brak należytego wykonywania obowiązków umownych, w tym na brak umieszczenia harmonogramu na stronie internetowej, co miało powodować dezorientację ze strony mieszkańców, nieprzedstawianie raportów zaawansowania prac w formie elektronicznej. Powód wzywał pozwanego do udzielenia wyjaśnień i przedłożenia dokumentów, z których wynikało by, że pozwany wystąpił do innych firm w celu montażu i legalizacji wagi najazdowej na terenie docelowej bazy magazynowo – transportowej, zlecił produkcję i dostawę pojemników, a także zamontowanie i wdrożenie systemu monitoringu pojazdu. Powód wzywał pozwanego do niezwłocznego rozwiązania zaistniałych problemów związanych z odbiorem odpadów komunalnych z sektorów II, IV i V Miasta B..

W odpowiedzi na powyższe pozwany ponownie wskazał na utrudnienia będące skutkiem pandemii koronawirusa Covid-19, tj. opóźnienia bądź wręcz zahamowanie łańcucha dostaw produktów, spadek dostępności taboru pojazdów, przestoje w ich wykorzystywaniu, problemy z dostępnością komponentów potrzebnych do przygotowania wagi do legalizacji, spadek efektywności pracy pracowników administracyjnych i fizycznych pozwanego, będący konsekwencją przejścia na tryb zdalny pracy, ograniczenia kadry pracowniczej. Pozwany (pismo z 13 maja 2020 r.) wyjaśnił jednocześnie, że harmonogram został przez niego udostępniony na stronie internetowej we właściwym terminie, jednak występował problem z jego pobraniem. W zakresie wagi najazdowej pozwany wskazał, że oczekuje na jej przygotowanie do legalizacji, a prace legalizacyjne powinny zostać przeprowadzone w najbliższych dniach.

dowód: korespondencja mailowa z dnia 14 kwietnia 2020 r., k. 170 akt, pismo powoda do pozwanego z dnia 8 maja 2020 r., k. 174 akt, pismo pozwanego do powoda z dnia 13 maja 2020 r., k. 176 - 185 akt, oświadczenie firmy o rezygnacji ze zlecenia z powodu Covid-19 z dnia 24 kwietnia 2020 r., k. 187 akt, zlecenie montażu, podłączenia, modernizacji z wymianą miernika wagowego i legalizację wagi samochodowej z dnia 2 maja 2020 r., k. 189 akt, pismo powoda do pozwanego z dnia 23 czerwca 2020 r., k. 197 – 198 akt, zeznania W. H., k. 985 verte – 987 akt.

Umowa została zmieniona aneksem nr (...) z dnia 15 maja 2020 r. oraz aneksem nr (...) z dnia 15 maja 2020 r.

dowód: aneks nr (...) z dnia 15 maja 2020 r., k. 154 akt, aneks nr (...) z dnia 15 maja 2020 r., k. 155 akt.

Pismem z dnia 27 maja 2020 r. powód wezwał pozwanego do niezwłocznego wyposażenia wszystkich pojemników oraz kontenerów w transportery (...), do sparowania w systemie (...) wszystkich pojemników oraz kontenerów, a ponadto do zalegalizowania wagi najazdowej na terenie bazy magazynowo - transportowej i przekazywania danych o wagach pojazdów w czasie rzeczywistym poprzez wprowadzanie danych bezpośrednio do swojego systemu (...).

dowód: pismo powoda do pozwanego z dnia 27 maja 2020 r., k. 191 - 192 akt.

W dniu 9 czerwca 2020 r. ustalono, że pozwany nie zamontował wagi najazdowej w żadnej ze wskazanych baz magazynowo - transportowych. Ponadto stwierdzono braki w zakresie pojemników/kontenerów na odpady.

dowód: protokół z realizacji umowy (...) z dnia 2 marca 2020 r., k. 194 - 195 akt.

W dniu 12 czerwca 2020 r. , na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 63 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 12 czerwca 2020 r., k. 203 - 204 akt, 209 – 210 akt, nota księgową nr (...), k. 206 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 207 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 212 akt.

W dniu 16 czerwca 2020 r. , na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 39 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 16 czerwca 2020 r., k. 233-234 akt, nota księgową nr (...), k. 230 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 231 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 236 akt.

W dniu 18 czerwca 2020 r. , na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 9 000 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 18 czerwca 2020 r., k. 250-251 akt, nota księgową nr (...), k. 246 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 247 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 252 akt.

W dniu 18 czerwca 2020 r. , na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 10 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 18 czerwca 2020 r., k. 260 akt, nota księgową nr (...), k. 256 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 257 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 262 akt.

W dniu 19 czerwca 2020 r. , na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 10 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 18 czerwca 2020 r., k. 271 akt, nota księgowa nr (...), k. 267 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 268 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 273 akt.

W dniu 22 czerwca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 13 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 22 czerwca 2020 r., k. 281 – 282 akt, nota księgowa nr (...), k. 279 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 277 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 284 akt.

W dniu 23 czerwca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 13 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 23 czerwca 2020 r., k. 294 - 295 akt, nota księgowa nr (...), k. 290 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 291 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 296 akt.

W dniu 24 czerwca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 10 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 24 czerwca 2020 r., k. 304 akt, nota księgowa nr (...), k. 300 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 301 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 306 akt.

W dniu 25 czerwca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 10 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 25 czerwca 2020 r., k. 314 akt, nota księgowa nr (...), k. 310 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 311 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 316 akt.

W dniu 26 czerwca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 10 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 26 czerwca 2020 r., k. 324 akt, nota księgowa nr (...), k. 320 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 321 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 326 akt.

W dniu 29 czerwca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 11 000 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 29 czerwca 2020 r., k. 334 akt, nota księgowa nr (...), k. 320 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 331 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 336 akt.

W dniu 2 lipca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 28 000 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 2 lipca 2020 r., k. 346 – 347 akt, nota księgowa nr (...), k. 342 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 343 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 349 akt.

W dniu 7 lipca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 33 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 7 lipca 2020 r., k. 362 -363 akt, nota księgową nr (...), k. 358 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 359 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 365 akt.

Pismem z dnia 13 lipca 2020 r. powód wezwał pozwanego do niezwłocznego przystąpienia do realizacji umowy w pełnym zakresie i z zachowaniem terminów z niej wynikających, pod rygorem rozwiązania umowy. W odpowiedzi na powyższe pozwany poinformował powoda o podjętych działaniach zmierzających do poprawy jakości świadczonych usług.

dowód: pismo powoda do pozwanego z 13 lipca 2020 r., k. 200 - 201 akt, pismo pozwanego do powoda z dnia 20 lipca 2020 r., k. 512 - 518 akt.

W dniu 15 lipca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 19 000 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 15 lipca 2020 r., k. 383-384 akt, nota księgową nr (...), k. 380 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 379 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 386 akt.

W dniu 15 lipca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 13 umowy oraz rozdziału IX pkt. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 50 000 zł brutto z tytułu nieprzekazania dokumentów w terminach wskazanych w rozdziale IX ust. 12 Opisu Przedmiotu Zamówienia.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 15 lipca 2020 r., k. 428 akt, nota księgową nr (...), k. 424 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 425 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 430 akt.

Pozwany zwracał się do różnych firm w celu zlecenia wykonania wagi najazdowej, skąd otrzymywał odpowiedź, że nie ma szans na taką realizację w okresie od marca do maja 2020 r. Ostatecznie około 20 lipca 2020 r. pozwany zgłosił możliwość korzystania z wagi najazdowej.

dowód: oferta handlowa (...), k. 499 – 502, faktury, k. 504, 506, 508, 510 akt, zeznania W. H., k. 985 verte – 987 akt, reprezentanta pozwanego – M. D., k. 992 – 994 akt.

W dniu 21 lipca 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 12 umowy oraz rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, powód obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 60 500 zł brutto z tytułu braku ważenia pojazdów.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 21 lipca 2020 r., k. 398-399 akt, nota księgową nr (...), k. 394 akt, przypis nota księgową nr (...), k. 395 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 401 akt.

W dniu 22 lipca 2020 r. strony zawarły porozumienie rozwiązujące umowę nr (...) z dnia 2 marca 2020 r. w części dotyczącej sektora IV Miasta B., z dniem 31 sierpnia 2020 r. Cała umowa została rozwiązana w dniu 27 stycznia 2021 r.

dowód: porozumienie rozwiązujące umowę, k. 156 - 159 akt, zeznania M. S., k. 952 verte - 956 akt, K. S., k. 956 - 958 verte akt.

W dniu 22 września 2020 r., na podstawie § 14 ust. 1 pkt 25 umowy oraz rozdziału V pkt. 6 Opisu Przedmiotu Zamówienia, obciążył pozwanego karą umowną w kwocie 6 000 brutto z tytułu 20 dni opóźnienia w umieszczeniu harmonogramu na stronie internetowej.

dowód: oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 22 września 2020 r., k. 436, 440 akt, nota księgową nr (...), k. 437, 442 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 444 akt.

Pismem z dnia 22 września 2020 r. powód ostatecznie wezwał pozwanego do zapłaty kar umownych. W tym samym dniu powód wezwał pozwanego do niezwłocznego rozpoczęcia realizacji usług oraz związanych z nimi obowiązków umownych oraz jednocześnie do zaprzestania realizacji umowy z niedochowaniem standardu należytego wykonania zobowiązania.

dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty kar umownych z dnia 22 września 2020 r., k. 432 - 433 akt, pismo powoda do pozwanego z dnia 22 września 2020 r., k. 446 - 448 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 449 akt.

Pismem z dnia 21 grudnia 2020 r. powód wezwał pozwanego do usunięcia wszelkich dotychczas zgłoszonych nieprawidłowości, w tym do rozpoczęcia realizacji umowy w sposób należyty w nieprzekraczalnym terminie do 11 stycznia 2021 r., pod rygorem natychmiastowego wszczęcia procedury rozwiązania umowy.

dowód: pismo powoda do pozwanego z dnia 21 grudnia 2020 r., k. 450 - 453 akt.

W związku z nienależytym wykonywaniem umowy przez pozwanego (...) byli pozbawieni przez wiele tygodni pojemników do gromadzenia odpadów komunalnych, bądź nie odbierano od nich odpadów, które wytworzyli. Mieszkańcy zgłosili kilka tysięcy skarg, z czym wiązała się konieczność zaangażowania dodatkowych pracowników Urzędu Miasta B.. Powód zmuszony był również wysłać liczne wezwania do interwencyjnych wywozów odpadów, zlecił wiele wykonań zastępczych odbioru odpadów, z czym wiązały się wysokie koszty. Pojawiło się kilkadziesiąt krytycznych artykułów na temat sposobu świadczonych przez pozwanego usług. Działalność Prezydenta Miasta B. była w związku z zaistniałymi okolicznościami źle oceniana.

dowód: umowy zawarte pomiędzy powodem i (...) Sp. z o.o. wraz z aneksami do umów, faktury VAT z tytułu usług w zakresie gospodarki odpadami dotyczące wyposażenia nieruchomości w pojemniki dostarczone do zbierania odpadów komunalnych na terenie Miasta B., faktury VAT za odbiór odpadów przez (...), k. 719 - 847, 851 - 916 akt, zeznania K. S., k. 956 - 958 verte akt, M. S., k. 952 verte - 956 akt, D. W., k. 981 - 983 verte akt.

W styczniu 2021 r. pozwany przekazał powodowi dowody rejestracyjne pojazdów realizujących usługi odbioru odpadów w B..

dowód: dokumentacja zdjęciowa, k. 555 - 570 akt, zeznania K. S., k. 955 - 958 verte akt.

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, zasługujące na danie im wiary w całości. Co do opisanych okoliczności - wyłącznie w zakresie, w jakim zdaniem Sądu były one istotne dla rozstrzygnięcia, za wiarygodne uznane zostały ponadto zeznania świadków: K. S., M. S., D. W., A. C., M. K., W. H. oraz reprezentanta pozwanego – M. D..

Sąd pominął (postanowienie k 994 akt) dowody zgłoszone przez pozwanego w punktach 7-12 odpowiedzi na pozew, na podstawie art. 235² § 1 pkt 2, 3 i 5 kpc, albowiem Sąd doszedł do przekonania, że przedmiotowe dowody nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy i prowadziłyby tylko do nieuzasadnionego przedłużenia toku postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Sąd zważył, że powód wywodził swoje roszczenie z umowy stron z dnia 2 marca 2020 r. nr (...), a w szczególności z treści § 14 umowy gdzie wskazano, że pozwany zapłaci powodowi kary umowne m.in. za: brak ważenia pojazdów

zgodnie z postanowieniami rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, w wysokości 500 zł za każdy stwierdzony przez powoda przypadek (pkt. 12), nieprzekazanie dokumentów w terminach wskazanych w rozdziale IX ust. 12 Opisu Przedmiotu Zamówienia, w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki (pkt. 13 umowy), nieumieszczenie lub nieaktualizowanie harmonogramu odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na stronie internetowej powoda, w wysokości 100 zł za każdy dzień zwłoki (pkt. 25), przy czym zgodnie z § 2 umowy stron, jej treść – poza Specyfikacją Istotnych Warunków Zamówienia oraz Ofertą wykonawcy, określał Opis Przedmiotu Zamówienia (OPZ). Podstawą prawną żądania powoda były zatem art. 483 § 1 k.c. i 484 k.c.

Pozwany nie kwestionował ważności przedmiotowej klauzuli umownej kreującej obowiązek zapłaty kary umownej. Należy też stwierdzić, że klauzula z § 14 umowy stron zawiera konieczne elementy, tj. określa zobowiązanie (pojedynczy obowiązek), którego niewykonanie lub nienależyte wykonanie rodzi obowiązek zapłaty kary oraz określa sumę pieniężną mającą stanowić naprawienie szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Suma stanowiąca karę umowną została przy tym określona precyzyjnie. Zastrzeżono bowiem karę umowną w konkretnej z góry określonej kwocie, która nie budziła wątpliwości stron (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 240/08, LEX nr 484667, z dnia 20 maja 2021 r., IV CSKP 58/21).

Przepis art. 483 § 1 k.c. stanowi, że można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Przepis art. 484 k.c. stanowi z kolei, że: § 1. W razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły, § 2. Jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Kara umowna jest dodatkowym zastrzeżeniem umownym, wprowadzonym do umowy w ramach swobody kontraktowania, mającym na celu wzmocnienie skuteczności więzi powstałej między stronami w wyniku zawartej przez nie umowy i służy realnemu wykonaniu zobowiązań (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2008 r., V CSK 85/08, LEX nr 457785; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 27 lutego 2013 r., I ACa 99/13, LEX nr 1313465; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 maja 2013 r., I ACa 174/13, LEX nr 1375649; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11 czerwca 2013 r., I ACa 365/13, LEX nr 1345561). Skłania ona tym samym stronę zobowiązaną, może nawet silniej niż jakiegokolwiek inne środki, do ścisłego wypełnienia zobowiązania. Dłużnik, godząc się na karę umowną, bierze tym samym na siebie gwarancję jego wykonania. Treścią zastrzeżenia kary umownej jest zobowiązanie się dłużnika do zapłaty wierzycielowi określonej kwoty pieniężnej w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Zapłata kary umownej stanowi niejako automatyczną sankcję przysługującą wierzycielowi w stosunku do dłużnika w wypadku niewykonania przez niego lub nienależytego wykonania zobowiązania z przyczyn, za które dłużnik odpowiada.

Kara umowna wpisana jest w reżim odpowiedzialności odszkodowawczej i stanowiąc ryczałtowe odszkodowanie za niewykonanie (niewłaściwe wykonanie) zobowiązania, nie może być oderwana od przesłanek odpowiedzialności kontraktowej wskazanych w art. 471 i nast. k.c. (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r., II CSK 318/10, nie publ., z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 331/120, nie publ.). Zgodnie z art. 483 § 1 k.c. kara przysługuje w razie zwłoki dłużnika, stanowiącej kwalifikowane opóźnienie, zawinione bezpośrednio przez dłużnika, bądź osoby którymi posługiwał się przy wykonaniu zobowiązania, również powstałe z innych przyczyn jak te, za które ponosi odpowiedzialność na zasadach ogólnych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 1980 r., II CR 47/97, nie publ., z dnia 8 lutego 2013 r., IV CSK 299/12, nie publ.). Dopuszczalne jest zatem wprowadzenie jej na wypadek naruszenia dowolnego obowiązku, niezależnie od tego, czy jest on funkcjonalnie związany z długiem oraz czy naruszenie skutkuje niewykonaniem, czy jedynie nienależytym wykonaniem zobowiązania, ale takie poszerzenie podstaw wymaga wyraźnego określenia w umowie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2019 r., II CSK 180/10, nie publ.).

Kara umowna przewidziana w art. 483 k.c., jak każde odszkodowanie, przysługuje zatem na zasadzie winy. Od odszkodowania sensu stricto kara umowna różni się jedynie tym, że należy się ona bez względu na wysokość szkody (art. 484 § 1 k.c.). Jeżeli zaś chodzi o podstawy odpowiedzialności, to ustawodawca nie wprowadził w tym zakresie zasad odrębnych. Zastrzeżona przez strony stosunku obligacyjnego kara umowna należy się zatem wierzycielowi tylko wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez dłużnika zobowiązania niepieniężnego jest następstwem okoliczności, za które on ponosi odpowiedzialność (art. 471 k.c.), tj. gdy - jeżeli strony co innego nie zastrzegły, ani co innego nie przewiduje szczególny przepis ustawy - niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego wynika z niezachowania przez dłużnika należytej staranności (art. 472 k.c.), czyli z jego winy w postaci, co najmniej, niedbalstwa; a jeżeli strony w umowie rozszerzyły odpowiedzialność dłużnika, obejmując nią ponadto niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania z powodu innych oznaczonych okoliczności (art. 473 k.c.), albo jeżeli rozszerzenie takie przewiduje szczególny przepis ustawy - gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania wynika również z tych szerszej ujętych okoliczności - w czym przejawia się, w takich przypadkach, odpowiedzialność dłużnika na zasadzie ryzyka, a nie można wykluczyć, iż wyjątkowo nawet absolutna. Strony zaostrzając na podstawie art. 473 § 1 k.c. odpowiedzialność dłużnika przez oderwanie jej od zasady winy muszą jednak w umowie ściśle określić mające uzasadniać odpowiedzialność dłużnika okoliczności, niemieszczące się w granicach wyznaczonych przez art. 472 k.c. (por. wyrok z dnia 16 listopada 2017 r., sygn. akt VCSK 28/17, Legalis 1733719).

Kara, jako sposób naprawienia szkody, poprzez umowne zastrzeżenie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego następuje przez zapłatę określonej sumy, zajmuje miejsce odszkodowania (art. 361 § 2 w zw. z 471 k.c.). Niemniej, jakkolwiek fakt powstania i wysokości szkody jest irrelevantny (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003 r., mającą moc zasady prawnej, III CZP 61/02, OSNC 2004, Nr 5, poz. 69), to - jak wskazano wyżej - przesłanki odpowiedzialności muszą odpowiadać tym, przy ziszczeniu których można dochodzić odszkodowania ex contractu.

Odnosząc się do poszczególnych roszczeń pozwu, Sąd nie miał wątpliwości co do tego, że strona powodowa wykazała naruszenie przez pozwanego określonych obowiązków umownych, których wykonanie zostało zabezpieczone karą umowną.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy Sąd nie miał wątpliwości co do tego, że strona powodowa wykazała zasadność obciążenia pozwanego kwotą 6 000 zł z tytułu kary umownej w oparciu o § 14 pkt. 25 umowy (**dowód:** oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 22 września 2020 r., k. 436, 440 akt, nota księgowa nr (...), k. 437, 442 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 444 akt). Pozwany natomiast nie wykazał, aby nienależyte wykonanie przez niego zobowiązania umownego, we wskazanym zakresie, stanowiło następstwo okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności (art. 471 kc).

Sąd zważył, że pozwany zobowiązał się do opracowania, na podstawie informacji przekazanych przez powoda, zawartych w załączniku nr 6, projektu Harmonogramu odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych i nieruchomości niezamieszkałych i przedłożenia go powodowi w formie elektronicznej do akceptacji w terminie nie później niż do 9 marca 2020 r. Harmonogram miał zostać sformułowany w sposób przejrzysty, zawierać dane kontaktowe wykonawcy wraz z godzinami pracy, logotypy zamawiającego, dane kontaktowe wraz z adresami i godzinami otwarcia miejskich Punktów (...), określać sektor, adres nieruchomości oraz terminy odbioru odpadów (wyszczególnione w dniach i miesiącach) – (**dowód:** rozdział V ust. 1 Opisu Przedmiotu Zamówienia, k. 127, 527 akt). W rozdziale V ust. 6 Opisu Przedmiotu Zamówienia wskazano natomiast, że wykonawca będzie informował mieszkańców o terminach odbioru odpadów komunalnych oraz o wszelkich zmianach w tym zakresie poprzez dystrybucję wśród właścicieli nieruchomości przygotowanego przez siebie, w formie papierowej, harmonogramu, po jednym egzemplarzu dla każdego właściciela bądź zarządzającego nieruchomością zamieszkałą i niezamieszkałą. Wykonawca na własny koszt zobowiązał się doręczyć właścicielom nieruchomości zatwierdzony przez zamawiającego harmonogram w formie papierowej, najpóźniej 14 dni przed dniem rozpoczęcia umowy, przed dniem 1 stycznia 2021 r., przed dniem 1 stycznia 2022 r., przed dniem 1 stycznia 2023 r. Doręczenie, o którym mowa powyżej, może

polegać na własnej dystrybucji wykonawcy lub przesłaniu listu zwykłego za pomocą wybranego przez siebie operatora pocztowego (**dowód:** rozdział V ust. 6 Opisu Przedmiotu Zamówienia, k. 128, 528 akt).

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, pozwany w okresie od 1 do 21 kwietnia 2020 r. nie umieścił na swojej stronie internetowej Harmonogramu odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości co do żadnego z trzech sektorów, z których były odbierane odpady. Pozwany twierdził wprawdzie w odpowiedzi na pozew, że w okresie od 1 do 20 kwietnia 2020 r. eksponował na swojej stronie internetowej dostępnej pod adresem (...) w zakładce „harmonogramy” Harmonogramy dla wszystkich trzech sektorów. W treści pisma z dnia 13 maja 2020 r. (k. 185 akt) pozwany wprost stwierdził jednak, że „harmonogramy zostały udostępnione na stronie pozwanego we właściwym terminie, ale z uwagi na błędy informatyczne występował problem z ich wyświetleniem (pobranie)”. Sam pozwany przyznaje zatem, że o ile pliki z harmonogramem zostały umieszczone na stronie internetowej, to jednak nie było możliwości zapoznania się z ich treścią, gdyż pliki nie otwierały się. Oczywistym zaś faktem jest, że zamieszczenie na stronie internetowej plików, które się nie otwierają, nie spełniało założonego celu. Brak informacji o tym kiedy odpady będą odbierane powodował zaś u (...) dezorientację i zamęt, gdyż nie mieli oni możliwości sprawdzenia terminów odbioru poszczególnych frakcji odpadów (**dowód:** korespondencja mailowa z dnia 14 kwietnia 2020 r., k. 170 akt). Mieszkańcy zgłaszali do powoda skargi, których były tysiące. Harmonogramy zawisły zaś ostatecznie na stronie pozwanego w dniu 21 kwietnia 2020 r., co potwierdza w szczególności screen wiadomości sms wysłanej w tej dacie przez M. K., tj. osobę ustanowioną do kontaktów z powodem zgodnie z § 13 ust. 2 umowy stron (k.172 akt). Zeznająca w sprawie K. S. podała, że pracownicy powoda codziennie wchodzili na stronę internetową pozwanego i sprawdzali czy został zamieszczony harmonogram. Miała być tam zakładka o nazwie „harmonogram”, ale nie było tam pliku, a jedynie informacja o tym, że został zachowany harmonogram odbioru (według poprzedniego wykonawcy). Zdarzały się też takie sytuacje, że plik był, ale nie otwierał się (**dowód:** zeznania K. S., k. 956 verte akt). Okoliczności te potwierdził w swych zeznaniach M. S., który podkreślił, że harmonogram odbioru odpadów stanowi kluczową informację z punktu widzenia mieszkańców. Wskazał też, że z uwagi na fakt, że pozwany nie dotrzymał minimalnych standardów w tym zakresie, powód zmuszony był umieścić na stronie Miasta B. harmonogram odbioru odpadów poprzedniej firmy, co miało spotkać się z protestem (**dowód:** zeznania M. S., k. 953 verte akt). Przy tym skoro, jak wynika z twierdzeń pozwanego, realizacją umieszczenia na stronie zajmował się podmiot zewnętrzny działający na zlecenie pozwanego, gdyby pozwany chciał wykazać, że miało nie być problemu z otwieraniem harmonogramu (czemu przeczy stanowisko pozwanego w przytoczonym wyżej piśmie z dnia 13 maja 2020 r. skierowanego do powoda) to na nim spoczywał ciężar wykazania tego faktu, w szczególności przez dane (dokumentację dotyczącą strony) od wskazanego podmiotu, czy zeznania świadków mających wiedzę w tym zakresie.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd nie miał wątpliwości co do tego, że powód zasadnie obciążył pozwanego karą umowną na podstawie § 14 pkt. 25 umowy, za okres od dnia 1 do 21 kwietnia 2020 r., w którym pozwany nie zamieścił harmonogramu na swojej stronie internetowej, przy czym zasądzona z tego tytułu kwota 6 000 zł stanowi iloczyn ilości dni (20), kwoty 100 zł (przyjętej za każdy dzień zwłoki) i 3 (ilość sektorów) = 20 x 100 zł x 3 = 6000 zł.

W tym przypadku Sąd nie znalazł podstaw dla zastosowania przepisu art. 484 § 2 kc, a w konsekwencji miarkowania kary umownej należnej powodowi. Sąd zważył, że łączne wynagrodzenie umowne należne powodowi miało zmieścić się w kwocie 66 576 969,62 zł, co oznacza, że miesięcznie pozwany miał otrzymywać od powoda wynagrodzenie w kwocie do ok. 1,5 mln zł za wszystkie trzy sektory (rozpoczęcie usługi odbioru odpadów nastąpić miało 1 kwietnia 2020 r., a zakończyć 31 grudnia 2023 r.). Przy czym za miesiące czerwiec i lipiec 2020 r. wynagrodzenie z umowy pozwanego wynosiło ok. 1,2 mln netto (vide odpowiedź na pozew k. 479, twierdzenie to nie zostało zakwestionowane przez powoda). Oznacza to, że zasądzona od pozwanego kwota 6000 zł stanowi ok. 0,004 % umownego miesięcznego wynagrodzenia pozwanego. Nie może w tym przypadku być zatem mowy o rażącym wygórowaniu przyznanej powodowi kwoty z tytułu kary umownej dotyczącej okresu od 1 do 21 kwietnia 2020 r. Można by natomiast postawić pytanie, czy kwota ta rekompensuje powodowi poniesione przez niego ewentualne straty wizerunkowe.

Sąd podziela przy tym stanowisko, zgodnie z którym - wbrew stanowisku strony pozwanej - zakres rzeczywistej szkody obejmuje nie tylko uszczerbek, o którym mowa w art. 361 k.c. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 września 2019 r. IV CSK 473/18). Interes wierzyciela podlegający uwzględnieniu może dotyczyć różnych negatywnych

konsekwencji, których wymiar majątkowy niejednokrotnie byłby trudny lub wręcz niemożliwy do ustalenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2019 r., IV CSK 473/18, z 14 kwietnia 2005 r., sygn. akt II CK 626/04), jak doznane przykrości, utrata zaufania kontrahentów handlowych, odbiorców (klienteli, konsumentów), a zatem utrata pozycji na rynku, utrata wizerunku (zob. też np. J. Jastrzębski, Kara umowa a ochrona interesów niemajątkowych w reżimie kontraktowym, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 2006, z. 4, s. 992; tak już pod rządem Kodeksu zobowiązań, J. Korzonek, I. Rosenblüth, *Kodeks zobowiązań. Komentarz*, Kraków 1934, s. 175). Szkodę wierzyciela rozumieć należy zatem szeroko, jako całość uszczerbków majątkowych i niemajątkowych poniesionych przez wierzyciela (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 kwietnia 2018 r., I ACa 70/17). Przepis art. 483 k.c. nie ogranicza zakresu zobowiązań niepieniężnych, w odniesieniu do których można skutecznie zastrzec karę umowną, przez co karę umowną mogą zostać objęte zobowiązania niepieniężne o charakterze niemajątkowym, których niewykonanie lub nienależyte wykonanie nie wywołuje w ogóle powstania szkody majątkowej, przy czym niewystąpienie szkody nie oznacza, że strony zastrzegły inną klauzulę umowną niż przewidziana w art. 483-484 k.c. (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 maja 2018 r., V AGa 90/18).

W przedmiotowej sprawie Sąd wziął pod uwagę argumenty powoda, iż szkoda, która wynikła dla niego z powodu nieumieszczenia harmonogramów odbioru odpadów na stronie internetowej, miała wymiar charakter zarówno szkody majątkowej, jak i niemajątkowej. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika bowiem, że brak dopełnienia obowiązku we wskazanym zakresie przez pozwanego spowodował to, że powód zmuszony był reagować na skargi mieszkańców, udzielać licznych wyjaśnień, zatrudniać dodatkowe osoby do obsługi telefonicznej w związku z tymi skargami. Chaos i zamęt spowodowany brakiem poinformowania mieszkańców o terminach odbioru odpadów nadszarpnął niewątpliwie wizerunek powoda. Na temat sposobu świadczenia przez pozwanego usług pojawiło się kilkadziesiąt krytycznych artykułów, a działalność Prezydenta Miasta B. była w związku z zaistniałymi okolicznościami źle oceniana (**dowód:** zeznania K. S., k. 956 - 958 verte akt, M. S., k. 952 verte - 956 akt). Nie ma przy tym wątpliwości, że dla powoda aspekt społeczny całego przedsięwzięcia (zadowolenie mieszkańców ze świadczonych usług komunalnych) jest czynnikiem bardzo istotnym, o ile nie najważniejszym.

Odnosząc się w dalszej części do żądania powoda zasądzenia kwoty 50 000 zł z tytułu „nieprzekazania dokumentów w odpowiednich terminach” (zob. oświadczenie wierzyciela o nałożeniu kary umownej z dnia 15 lipca 2020 r., k. 428 akt, nota księgowa nr (...), k. 424 akt, przypis nota księgowa nr (...), k. 425 akt, urzędowe poświadczenie doręczenia, k. 430 akt), Sąd doszedł do przekonania, że roszczenie w tym zakresie nie zasługiwało na uwzględnienie, a w konsekwencji powództwo w tej części podlegało oddaleniu.

Istotnie, w myśl rozdziału IX ust. 12 Opisu Przedmiotu Zamówienia, będącego częścią umowy, pozwany zobowiązał się do przekazania powodowi dokumentów zawierających dane o masie własnej pojazdu oraz dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu każdego zgłoszonego do realizacji umowy pojazdu. Powód w pozwie wskazał, że pozwany zobowiązany był wykonać ten obowiązek do dnia 31 marca 2020 r. Powód do pozwu załączył przy tym dokument w postaci Opisu Przedmiotu Zamówienia, w którym widnieje data „31 marca 2020 r.”, zaś pierwotnie wskazana data „31 grudnia 2019 r.” została przekreślona (k. 145 akt). Wprawdzie postępowanie przetargowe przeciągało się i strony ostatecznie zawarły umowę dopiero w dniu 2 marca 2020 r., jednak podkreślenia wymaga tutaj fakt, że w ramach postępowania przetargowego, w którym udział brał pozwany, i w wyniku którego powód zawarł z nim umowę, treść Opisu Przedmiotu Zamówienia (bezsporne między stronami) wskazywała na datę „31 grudnia 2019 r”, a nie datę „31 marca 2020 r.”. Jak wskazano już wyżej, Opis Przedmiotu Zamówienia stanowił zaś część umowy stron (§ 2 umowy), a zgodnie z jej postanowieniem zawartym w § 16 ust. 4, każda zmiana warunków określonych w umowie mogła nastąpić za zgodą obu stron wyrażoną na piśmie w formie aneksu do umowy (k.103 akt). Nie ma zaś wątpliwości co do tego, że w zakresie daty, do której pozwany zobowiązał się do przekazania powodowi dokumentów zawierających dane o masie własnej pojazdu oraz dopuszczalnej masie całkowitej pojazdu każdego zgłoszonego do realizacji umowy pojazdu, strony nie podpisały żadnego aneksu. Nie ma zatem obecnie podstaw do przyjęcia, że doszło do zmiany umowy w omawianym zakresie. Oczywiście, co do zasady, nie było przeszkód, aby strony umówiły się na przekazanie dokumentów w dacie późniejszej niż data zawarcia umowy. Wola stron w tym zakresie powinna jednak znaleźć odzwierciedlenie w treści umowy. Tymczasem pozwany zaprzeczył, aby wyrażał zgodę na zmianę daty na dzień

31 marca 2020 r., twierdząc że zmiana w tym zakresie była wynikiem samowolnego i jednostronnego działania ze strony powoda.

W zaistniałym stanie faktycznym należało zatem stwierdzić, że o ile sam obowiązek przekazania powodowi przez pozwanego omawianych dokumentów utrzymał moc, o tyle niemożliwym było zachowanie przez pozwanego pierwotnie przewidzianego w tym zakresie terminu. W konsekwencji i przewidziany w § 14 ust. 1 pkt 13 umowy zapis dotyczący kary umownej, okazał się niewykonalny, skoro na dzień podpisania umowy stron termin 31 grudnia 2019 r., już upłynął.

Należy jednocześnie wskazać, że minimalną treść klauzuli kary umownej określa art. 483 § 1 k.c., natomiast granice kształtowania tej treści wyznacza art. 353¹ k.c. Do koniecznych elementów ważnej klauzuli umownej kreującej obowiązek zapłaty kary umownej zaliczyć należy określenie zobowiązania (albo pojedynczego obowiązku), którego niewykonanie lub nienależyte wykonanie rodzi obowiązek zapłaty kary oraz określenie sumy pieniężnej mającej stanowić naprawienie szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (art. 483 § 1 k.c.). Strony umowy korzystają ze swobody w oznaczeniu sumy stanowiącej karę umowną (art. 353¹ k.c.), ich ustalenia muszą być jednak na tyle precyzyjne, aby umożliwiały obiektywne jej oznaczenie, a naruszenie tej zasady będzie skutkować sankcją nieważności tego zastrzeżenia umownego (art. 58 § 3 k.c.). Kara umowna powinna być zatem możliwa do wyliczenia już w momencie zawarcia umowy, a jej wysokość nie powinna wymagać dowodzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 2021 r., IV CSKP 58/21, OSNC 2021, Nr 12, poz. 87).

Odnosząc się natomiast do roszczenia powoda o zasądzenie od pozwanego kwoty 337 500 zł tytułem kary umownej z tytułu braku ważenia pojazdów (**dowód:** oświadczenia wierzyciela o nałożeniu kary umownej k. 203 - 204, 209 – 210, 233 – 234, 250 – 251, 260, 271, 281 – 282, 294 – 295, 304, 314, 324, 334, 346 – 347, 362 – 363 akt, noty księgowe, k. 206, 230, 246, 256, 267, 279, 290, 300, 310, 320, 330, 342, 358). Sąd zważył, że – co do zasady – roszczenie to zasługiwało na uwzględnienie.

W sprawie nie było sporu co do tego, że zgodnie z zapisem zawartym w rozdziale IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia pozwany zobowiązał się do ważenia pojazdów, na wadze najazdowej zamontowanej na terenie własnej bazy transportowej, wykorzystywanych w ramach realizacji przedmiotowej umowy przy każdorazowym wyjeździe pojazdu w trasę oraz przekazywania danych o wagach tych pojazdów w czasie rzeczywistym poprzez wprowadzanie danych bezpośrednio do swojego systemu (...) oraz umożliwienia pobrania danych do systemu (...) powoda lub poprzez system informatyczny powoda. Zamawiający powód dopuścił wyjazd pojazdu realizującego usługę w ramach przedmiotowej umowy w sytuacji wystąpienia awarii wagi najazdowej, znajdującej się na terenie własnej bazy transportowej wyłącznie w przypadku, gdy pozwany zgłosi ten fakt powodowi poprzez jego system informatyczny, nie później niż w terminie dwóch godzin od momentu nastąpienia awarii z podaniem jej przyczyn. Następnie w terminie 5 dni roboczych od przekazanego zgłoszenia pozwany zobowiązany był do przekazania dokumentów potwierdzających wystąpienie awarii oraz jej usunięcie, a także do zgłoszenia poprzez system informatyczny powoda, terminu usunięcia awarii i powrotu do ważenia pojazdów realizujących usługę w ramach przedmiotowej umowy.

W myśl natomiast § 14 ust. 1 pkt 12 umowy stron pozwany zobowiązał się do zapłaty powodowi kar umownych za brak ważenia pojazdów zgodnie z postanowieniami rozdziału IX ust. 11 Opisu Przedmiotu Zamówienia, w wysokości 500 zł za każdy stwierdzony przez powoda przypadek.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika w sposób nie budzący wątpliwości, że pozwany ostatecznie zgłosił powodowi możliwość korzystania z wagi najazdowej około 20 lipca 2020 r. (**dowód:** zeznania W. H., k. 985 verte – 987 akt, reprezentanta pozwanego – M. D., k. 992 – 994 akt). Pozwany faktu tego zresztą nie kwestionował. Pozwany twierdził natomiast, że brak ważenia pojazdów stanowił konsekwencję niemożności uruchomienia wagi najazdowej z przyczyn wynikających z pandemii Covid -19.

Odnosząc się do zarzutów strony pozwanej nie sposób pominąć faktu, że powód uwzględnił fakt, iż rozpoczęcie realizacji umowy przez pozwanego (z dniem 1 kwietnia 2020 r.) przypadało na okres pandemii i początek

wprowadzonego w Polsce lockdownu. Strony w tym czasie korespondowały ze sobą, wymieniając pisma, w których przedstawiały swoje stanowiska w tym zakresie. Pozwany zwracał się do powoda o zmianę postanowień umownych poprzez wyznaczenie nowych, nieodległych, terminów wykonania obowiązków. Powód nie pozostawał jednak bierny i w odpowiedzi na pisma pozwanego wezwał go do przedstawienia oświadczeń/dokumentów potwierdzających wpływ wskazywanych przez niego okoliczności związanych z wystąpieniem Covid -10 na należyte wykonanie łączącej strony umowy (**dowód:** pismo pozwanego do powoda z dnia 1 kwietnia 2020 r., k. 162 - 166 akt, pismo powoda do pozwanego z dnia 9 kwietnia 2020 r. , k. 168 akt). Co więcej, powód, co nie pozostaje bez znaczenia dla oceny jego postawy jako kontrahenta, rozpoczął obciążanie pozwanego karami umownymi z tytułu braku ważenia pojazdów, nie od daty rozpoczęcia umowy, lecz od dnia 4 czerwca 2020 r. (a więc po upływie dwóch miesięcy od rozpoczęcia przez pozwanego świadczenia usług) i to już po kilkukrotnych wezwaniach pozwanego do należytego wykonywania umowy. Pozwany nie kwestionował przy tym samego sposobu wyliczenia przedmiotowych kar umownych przez powoda. Tymczasem nie budzi wątpliwości fakt, że pozwany zobowiązał się do ważenia pojazdów od początku realizacji kontraktu, czyli od dnia 1 kwietnia 2020 r. (§ 10 umowy).

W piśmie z dnia 1 kwietnia 2020 r. pozwany przedstawił szeroką argumentację, z której wynika, że jego partnerzy biznesowi, ze względu na stan pandemii, znacznie ograniczyli bieżącą działalność swoich przedsiębiorstw, w związku z czym nie byli w stanie zrealizować zamówień zleconych im przez pozwanego w umówionych terminach. Pozwany, proponując powodowi przyjęcie „nowych, nieodległych, terminów wykonania przedmiotowych obowiązków umownych”, w powołanym piśmie zadeklarował jednak zmontowanie i zalegalizowanie wagi najazdowej na terenie docelowej bazy magazynowo – transportowej – nie później niż do 30 kwietnia 2020 r. (k.165 akt). Powyższy termin nie został dochowany przez pozwanego, o czym w szczególności treść pisma pozwanego z dnia 13 maja 2020 r., w którym pozwany stwierdził, że „waga najazdowa fizycznie znajduje się na terenie bazy magazynowo – transportowej, z której aktualnie jest świadczona usługa odbioru odpadów komunalnych. Nie jest ona jednak uruchomiona, ponieważ wymaga uzyskania cechy legalizacyjnej, co w dobie pandemii okazało się bardzo trudne do uzyskania (...)” (k. 176 akt), ponadto „ Aktualnie oczekujemy na przygotowanie wagi najazdowej do legalizacji. Z tego co jest nam wiadome, prace legalizacyjne powinny zostać przeprowadzone w najbliższych dniach, kiedy to nasz nowy kontrahent będzie dysponował niezbędnymi komponentami do ich odpowiedniego przygotowania wagi najazdowej” (k.177 akt). Ponadto, z protokołu z realizacji umowy (...) wynika, że jeszcze w dniu 9 czerwca 2020 r. pozwany nie zamontował wagi najazdowej w żadnej ze wskazanych baz magazynowo – transportowych (dowód: protokół, k. 194 - 195 akt).

Tymczasem z treści wiadomości mailowej z dnia 17 września 2020 r. wysłanej przez R. S. - pracownika firmy Fabryka (...) do K. S. wynika, że pozwana spółka posiadała względem tej firmy zaległości płatnicze. W mailu tym wskazano, że „kolejnym etapem prac miała być legalizacja wagi, jednak z uwagi na brak uregulowania zobowiązań wszelkie prace zostały wstrzymane do czasu ich spłaty” (k.716 akt). O ile zatem nie ma wątpliwości co do tego, że pozwany zwracał się do innych podmiotów w celu zlecenia wykonania wagi najazdowej (**dowód:** oferta handlowa (...)) , k. 499 – 502 akt), jak również nie ma wątpliwości co do tego, że pandemia koronawirusa miała olbrzymi wpływ na codzienne funkcjonowanie konsumentów i przedsiębiorców w Polsce (zwłaszcza w początkowym jej okresie, kiedy na mocy obowiązujących przepisów prawa doszło praktycznie do zaprzestania możliwości wykonywania dużego zakresu czynności dnia codziennego przez obywateli), to jednak w przedmiotowych okolicznościach faktycznych, zachodzi, w ocenie Sądu, uzasadniona wątpliwość co do tego, czy legalizacja wagi była faktycznie niemożliwa z przyczyn, na które pozwany nie miał wpływu (zatrzymanie łańcucha dostaw spowodowane pandemią), czy też pozwany nie był w stanie spełnić swojego zobowiązania umownego względem powoda ze względu na zaległości płatnicze wobec swoich innych kontrahentów, niekoniecznie spowodowane okolicznościami związanymi z pandemią.

Podkreślenia wymaga jednocześnie fakt, że powód zwracał się do pozwanego o przedstawienie oświadczeń/dokumentów potwierdzających wskazywane przez pozwanego okoliczności związane z wystąpieniem Covid -10 i ich wpływem na należyte wykonanie łączącej strony umowy (**dowód:** pismo powoda do pozwanego z dnia 9 kwietnia 2020 r. , k. 165 akt). Tymczasem jedynym dowodem jaki pozwany przedłożył było oświadczenie o rezygnacji ze zlecenia z dnia 24 kwietnia 2020 r. firmy (...) (k. 187 akt) i oświadczenie złożone (...) o akceptacji jej oferty oraz zeznania reprezentanta pozwanego. Pozwany nie wykazał przy tym, że sumiennie i intensywnie

poszukiwał innych wykonawców, przy których udziale mógłby zrealizować obowiązki umowne względem powoda. W tej sytuacji nie ma, zdaniem Sądu, wystarczających podstaw do uznania, że zachodzi związek przyczynowy pomiędzy wystąpieniem okoliczności nadzwyczajnych w postaci pandemii a indywidualną sytuacją pozwanego, która z przyczyn niezawinionych przez pozwanego uniemożliwiła mu wykonanie zobowiązania wobec powoda w omawianym zakresie, tj. w części dotyczącej ważenia pojazdów na wadze najazdowej. W tym zakresie należy też wskazać, że z przedstawionej oferty (...) w P., podmiotu, który realizował montaż wagi dla pozwanego (vide dokumenty k. 499-502) wynikało, że realizacja zleconej usługi (montaż, podłączenie, legalizacji wagi) zostanie wykonana w terminie 14 dni (k.502 akt), co w okolicznościach sprawy pozwoliłoby pozwanemu uniknąć naliczenia kary umownej. Pozwany nie przedstawił obiektywnych dowodów (poprzestając na przedstawieniu własnej wersji w twierdzeniach i przez zeznania świadków – swoich pracowników oraz w drodze zeznania strony) wyjaśniających brak wykonania usługi we wskazanym terminie. Pozwany nie złożył w szczególności wniosków o dowody przedstawiające proces realizacji montażu wagi przez wybrany podmiot – czy to z całości dokumentacji, czy przede wszystkim z zeznań świadków (podmiotu wykonującego zlecenie, pracowników tego przedsiębiorstwa). W ten sposób mógłby pozwany sprostać ciężącemu na nim ciężarowi dowodowemu wykazaniu, że nie wykonał montażu wagi w określonym terminie (powód rozpoczął naliczać kary po upływie ponad 2- miesięcy o terminu montażu wagi z umowy, tj. pierwsza nota odsetkowa obejmowała okres od 3 czerwca 2020 r.) z przyczyn od siebie niezależnych. Dowodem niewystarczającym w tym zakresie był dowód z zeznań świadków M. K. , A. C., D. W., W. H. czy zeznań reprezentanta pozwanego. Jeden ze świadków (W. H.) przedstawił przy tym bliżej problemy z terminowym wykonaniem wskazanego obowiązku, gdyż się tym bezpośrednio zajmował w ramach czynności wykonywanych w przedsiębiorstwie pozwanego. Wskazał nie tylko na rezygnację podmiotu, który pierwotnie miał wykonać montaż wagi najazdowej, co nie budziło wątpliwości i znajduje potwierdzenie w piśmie tego podmiotu o rezygnacji z zamówienia z powodu pandemii Covid-19, ale także na przebieg realizacji zamówienia przez podmiot, który podjął czynności w tym zakresie – podając, że podmiot ten miał m.in. proponować niewłaściwe (zdaniem pozwanego) elementy wagi i powstała konieczność rezygnacji z tej części usługi. Twierdzenia te są jednak twierdzeniami świadka będącego pracownikiem pozwanego, nie znalazły potwierdzenia w innych dowodach, zwłaszcza w dokumentach, stosownej opinii biegłego (dziedzina wymagając wiedzy specjalnej, fachowej), czy zeznań osób wykonujących zlecenie. W tym stanie dowód ten nie mógł być podstawą ustaleń co do uzasadnionych, niezależnych od pozwanego przyczyn opóźnienia w wykonaniu wagi najazdowej, nie miał bowiem charakteru obiektywnego. Co więcej, w pismach kierowanych przez pozwanego do powoda (w szczególności przytoczone już pismo z 13 maja 2020 r.), pozwany wyjaśniając przyczyny opóźnień w montażu wagi, finalnie sam wskazał, że prace legalizacyjne nastąpią w najbliższych dniach.

Należy przypomnieć, że zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się z zakresem ogólnej odpowiedzialności dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (art. 483 § 1 i art. 484 § 1 w związku z art. 471 k.c.). Wierzyciel dla realizacji przysługującego mu roszczenia o zapłatę kary umownej musi wykazać istnienie i treść zobowiązania łączącego go z dłużnikiem, a także fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2000 r., I CKN 791/98, LEX nr 50891; z dnia 7 lipca 2005 r., V CK 869/04, LEX nr 150649; wyrok z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 420/04, LEX nr 301769). W ocenie Sądu, okoliczności te zostały przez powoda wykazane w odniesieniu do roszczenia o zapłatę kwoty 337 500 zł tytułem kary umownej z tytułu braku ważenia pojazdów. Sąd uznał jednak, mając na względzie wszystkie okoliczności rozpoznawanej sprawy, że zaistniały przesłanki do miarkowania naliczonej przez pozwanego kary umownej w omawianej części, do kwoty 168 750 zł, tj. o 50 %. Głównie z tej przyczyny, że powód nie wykazał, aby w związku z uchybieniem przez pozwanego obowiązkowi (związanym z ważeniem pojazdów) poniósł jakąkolwiek określoną szkodę materialną. Wskazany obowiązek był przy tym jednym z wielu obowiązków umownych nałożonych na pozwanego, w tym jednym z wielu zabezpieczonych karą umowną. Był jednocześnie niewątpliwie jednym z elementów możliwej kontroli prawidłowości wykonywania obowiązków przez pozwanego z umowy. Powód miał prawo w ten sposób zabezpieczyć swój interes umowny, który był pozwanemu znany i został przez pozwanego przy podpisaniu umowy zaakceptowany. Ważenie pojazdów na terenie bazy było nie tylko elementem systemu (...) ale miało pozwolić na kontrolę prawidłowości świadczonych usług przez pozwanego, w szczególności czy odpady pochodzą wyłącznie z gminy M. B. (tu w istocie co do zasady trudno przyjąć aby odpady miały być pochodzić z innej gminy gdyż pozwany nie realizował odbioru odpadów w żadnej z sąsiednich gmin, ponadto koszt pozostawienia odpadu w instalacji w B.

jest zbliżony do innych instalacji zagospodarowania odpadów), jednak nie można tego w 100% wykluczyć (choćby kwestię transportu odpadu z innych obsługiwanych gmin w jakiś nadzwyczajnych sytuacjach, np. zakończenie umowy, awaria pojazdów itp.), czy i jakie pojazdy realizują odbiór odpadu, czy pojazdy zostały w pełni opróżnione, czy nie wystąpiły jakieś awarie. Powód niewątpliwie przy tym, co było podstawą rozliczeń i płatności, miał informację co do wag pojazdów z miejskiej instalacji, gdzie pozwany odwoził odpady w celu ich zagospodarowaniu. Brak ważenia mógł powodować po stronie powoda niemożność pełnej, bieżącej kontroli w zakresie realizacji umowy w tym zakresie, mógł powodować konieczność podejmowania dodatkowych czynności przez choćby doraźne kontrole, tym samym większego niż zaplanowane pierwotnie zaangażowania w obsługę kontraktu z pozwanym, choćby przez konieczność zwiększenia liczby pracowników do czynności dotyczących realizacji umowy. Wynagrodzenie pozwanego z umowy, jak wskazano w odpowiedzi na pozew (k.479), co nie było kwestionowane, sięgało w miesiącach lipiec - czerwiec 2020 r. około 1,2 mln zł netto miesięcznie, co by oznaczało, że kara za brak ważenia pojazdów (337 500 zł) na terenie bazy przekraczałaby 200 000 zł miesięcznie, a tym samym 10% uzyskiwanego wynagrodzenia. W tych okolicznościach, nie tracąc z pola widzenia wyjątkowego charakteru miarkowania kary, zwłaszcza w odniesieniu do przedsiębiorców, a z drugiej biorąc pod uwagę wszystkie przesłanki leżące u podstaw miarkowania kary ad casum niewątpliwie należało przyjąć, że zaistniały podstawy do miarkowania. Brak szkody lub jej znikomość może niewątpliwie uzasadniać w okolicznościach sprawy - miarkowanie kary umownej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2007 r., II CSK 400/06, Lex nr 610076; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2002 r., V CKN 1075/00, Lex nr 566024 czy też wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 2 czerwca 1970 r., II CR 167/70, OSNC 1970/11/214). Porównanie wysokości kary z wysokością należności z umowy, charakter obowiązku, długość naruszenia, okoliczność montażu wagi i finalnie ważenie pojazdów, skutki naruszenia - brak w istocie szkody materialnej powoda, przy jednoczesnej konieczności zachowania wszystkich funkcji kary i interesu obu stron uzasadniał zmiarkowanie kary o 50%, co w okolicznościach sprawy powoduje, że tak zmiarkowana kara będzie odpowiednia i niewątpliwie nie jest już rażąco wygórowana. Słusznie wskazuje się przy tym w judykaturze, że stosunek wysokości zastrzeżonej kary do wysokości szkody doznanej przez wierzyciela uznaje się natomiast za jedno z zasadniczych kryteriów oceny rażącego wygórowania kary umownej. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003 r. (III CZP 61/03), zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy podkreślił jednak, że brak szkody lub jej nieznaczna wysokość może stanowić kryterium redukcji wysokości kary umownej i to niezależnie od tego, czy w zakresie interpretacji art. 484 § 2 k.c. eksponuje się kryterium "wysokości szkody", czy tylko "wysokość odszkodowania", przysługującego wierzycielowi na zasadach ogólnych. Do wysokości szkody jako kryterium oceny rażącego wygórowania kary Sąd Najwyższy nawiązywał już we wcześniejszych orzeczeniach (vide wyroki z dnia 2 czerwca 1970 r., II CR 167/70, z dnia 14 lipca 1976 r., I CR 221/76, i z dnia 21 czerwca 2002 r., V CKN 1075/00), a także w orzeczeniach wydanych po podjęciu powołanej uchwały składu siedmiu sędziów (vide wyroki: z dnia 14 kwietnia 2005 r., II CK 626/04, z dnia 19 kwietnia 2006 r., V CSK 34/06, z dnia 21 września 2007 r., V CSK 139/07, z dnia 21 listopada 2007 r., I CSK 270/07, oraz z dnia 20 czerwca 2008 r., IV CSK 49/08). Dokonując miarkowania kary umownej (w zakresie dotyczącym naruszenia obowiązku ważenia pojazdów) w przedmiotowej sprawie Sąd miał również na względzie i to, że jakkolwiek celem zastrzeżenia kary umownej jest wywarcie na dłużniku presji, żeby wykonał on swoje zobowiązanie w sposób należyty, przez co kara umowna powinna mieć wymiar dolegliwości o realnym charakterze, to jednak nie może ona prowadzić do nieuzasadnionego wzbogacenia wierzyciela. Dokonując oceny wysokości zastrzeżonej kary umownej pod tym kątem należy zatem zweryfikować, czy nie dochodzi do nieusprawiedliwionej okolicznościami sprawy dysproporcji pomiędzy wysokością kary umownej a godną ochroną interesu wierzyciela (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2021 r., I NSNc 232/21). Powołany już wyżej art. 484 § 2 kc stanowi, że jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana. W przepisie tym ustawodawca wskazał dwie przesłanki pomniejszenia kary umownej, nazywanego powszechnie miarkowaniem. Obie przesłanki są równorzędne, stąd wystąpienie którejkolwiek z nich uzasadnia miarkowanie kary umownej. W wyroku z dnia 17 września 2020 r., I CSK 614/18, Sąd Najwyższy wskazał, że katalog kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej jest otwarty, co zapewnia możliwość elastycznego orzekania w tym zakresie. Artykuł 484 § 2 k.c. stanowi przejaw tzw. prawa sędziowskiego i ma charakter przepisu bezwzględnie obowiązującego, a co za tym idzie, strony nie mogą w umowie wyłączyć możliwości miarkowania

kary umownej. W orzecnictwie wskazuje się przy tym, że wyrok sądu miarkujący karę umowną ma charakter konstytutywny i wywołuje skutek *ex tunc*, czyli od chwili, w której roszczenie o jej zapłatę stało się wymagalne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2007 r., sygn. akt I CSK 270/07). Art. 484 § 2 k.c. pozwala obniżyć wysokość kary umownej nie tylko w sytuacji, gdy zobowiązanie jest w przeważającym stopniu wykonane, ale również gdy kara umowna jest rażąco wygórowana, tj. istnieje dysproporcja pomiędzy poniesioną szkodą, a wysokością kary umownej. Trzeba jednocześnie zauważyć, że ustawodawca w art. 484 § 2 kc posłużył się niedookreślonym zwrotem „rażącego wygórowania”. Nie wskazał przy tym kryteriów istotnych dla oceny rażącego wygórowania kary umownej. W orzecnictwie analizuje się różne kryteria oceny rażącego wygórowania kary umownej. Za jedno z nich przyjmuje się stosunek wysokości zastrzeżonej kary do wysokości szkody doznanej przez wierzyciela. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003 r. (III CZP 61/03, (OSNC 2004, Nr 5, poz. 69), której nadano moc zasady prawnej, zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody. Pomimo uznania, że poniesienie szkody jest irrelevantne dla możliwości zasądzenia kary umownej na etapie decydowania o tym, czy kara umowna się należy, w uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy podkreślił jednak, że brak szkody lub jej nieznaczną wysokość może stanowić kryterium redukcji wysokości kary umownej i to niezależnie od tego, czy w zakresie interpretacji art. 484 § 2 k.c. eksponuje się kryterium "wysokości szkody", czy tylko "wysokość odszkodowania", przysługującego wierzycielowi na zasadach ogólnych. Uwzględniając powyższe zasadnym było dokonanie zmiarkowania *ad casum* wskazanej kary o 50% i zasądzenie z tego tytułu kwoty 168 750 zł, co w połączeniu z karą w wysokości 6000 zł za brak umieszczenia na stronie internetowej pozwanego harmonogramu, prowadziło do zasądzenia kwoty 174 750 zł (ustęp pierwszy formuły sentencji wyroku). O odsetkach orzeczono zgodnie z art. 481 k.c. Powództwo w pozostałym zakresie jako niezasadne podlegało oddaleniu (ustęp drugi formuły sentencji wyroku). O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c. – zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy oraz na podstawie art. 100 k.p.c. Powód żądał zasądzenia od pozwanego kwoty 393 500 zł, natomiast finalnie zasądzono na jego rzecz od pozwanego kwotę 174 750 zł. Zatem powód wygrał sprawę w 44,4%, zaś uległ tym samym pozwanemu w 55,6%. Na koszty powoda złożyły się: opłata od pozwu – 19 675 zł., opłata skarbową od pełnomocnictwa -17 zł, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika obliczone na podstawie §2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radcowskie – 10.800 zł. Razem, więc koszty powoda wyniosły kwotę 30 492 zł. Jednakże mając na względzie, że powód wygrał sprawę w 44,4%, to wówczas koszty powoda to kwota 13 538,44 zł. Na koszty pozwanego złożyły się: opłata skarbową od pełnomocnictwa -17 zł, wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika obliczone na podstawie §2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – 10.800 zł. Razem, więc koszty pozwanego wyniosły kwotę 10.817 zł. Jednakże mając na względzie, że pozwany wygrał sprawę w 55,6%, to wówczas koszty należne pozwanemu to kwota 6014,25 zł. W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7524,19 zł (13 538,44 zł – 6014,25 zł) tytułem zwrotu kosztów procesu (ustęp trzeci wyroku).